

Лада Прийма

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8956-2389>

DOI 10.31558/1815-3070.2020.40.2.7

УДК: 378=161.2

ГРАМАТИЧНЕ ОСВОЄННЯ АНГЛІЦИЗМІВ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

У статті розглядаються основні особливості граматичної адаптації англіцизмів на сучасному етапі розвитку української мови. З'ясовано конкретні особливості входження іменників, прикметників та дієслів англійського походження до різних граматичних парадигм. Обґрунтовано зв'язок між приналежністю англіцизма до певної граматичної категорії, структурно-словотвірними моделями й деякими семантико-стилістичними особливостями функціонування англійських запозичень.

Ключові слова: запозичення, англіцизми, адаптація, граматична адаптація, грамати́ка, морфологія.

Як відомо, процес запозичення слів з інших мов є характерним для розвитку кожної мови. Запозичення збагачує лексичну систему мови, є джерелом нових коренів, словотвірних елементів і наслідком змін, що відбуваються в житті суспільства.

На початку ХХІ століття запозичення лексем, зокрема з англійської мови, стало важливим чинником розвитку української мови.

На сьогодні англійська мова набула статусу міжнародної мови спілкування людей, які не є носіями мови (*lingua franca*). На це вплинули передусім такі екстралінгвальні чинники, як розширення торгових та економічних зв'язків, панування Сполучених Штатів Америки у світовій економіці й політиці, розвиток міжнародного туризму тощо.

Англомовні запозичення в українській мові вказують на активні економічні, політичні, культурні та суспільні зв'язки і взаємовідносини України з Європою та Америкою. Сучасний період запозичення англіцизмів позначений, з одного боку, найінтенсивнішим за всі часи розвитку української мови всебічним екстралінгвальним та лінгвальним англо-американським впливом, а з іншого боку, надзвичайним прискоренням інформаційних процесів за участю глобалізаційного впливу поп-культури, мас-медіа та реклами. Розроблення новітніх інформаційних і комп'ютерних технологій, поява глобальної мережі Інтернет також вплинули на популярність англійської мови, отже, і на входження її до різних стратумів української мови.

Функціонування іншомовної лексики в сучасній українській мові ставить перед дослідниками нові завдання: з одного боку, усебічно дослідити вплив нової іншомовної лексики мови-донора на систему мови-реципієнта, а з іншого – виявити закономірності інтеграції англіцизмів, зокрема особливості їхнього граматичного освоєння.

Варто зазначити, що граматичне освоєння запозичень має низку специфічних особливостей, що зумовлене нестабільністю функціонування лексичної си-

стеми української мови на початку ХХІ століття через інтенсивне надходження до неї англіцизмів, неусталеністю функціонування та різним ступенем освоєння мовою цих одиниць. Передусім означені проблеми і становлять актуальність пропонованого дослідження.

На сучасному етапі вивчення запозичень як прояву взаємодії різних мов посідає не останнє місце з-поміж проблем сучасної лінгвістики, з огляду на що до цього питання прикута увага багатьох відомих науковців, зокрема Ю. Жлуктенка, Г. Сергєєвої, А. Олійника, О. Ткаченко, Л. Чурсіної, Д. Мазурика, О. Стишова, О. Тодора, С. Федорець, Н. Попової, Л. Архипенко, А. Ломовцевої та інших. Більшість досліджень присвячені вивченню тематичних лексичних груп англіцизмів, входженню їх до терміносистеми (роботи Ю. Безрукова, О. Бершова, Л. Кислюк, А. Наумовець).

За останні роки з'явилася низка публікацій, у яких охарактеризовано особливості вживання англіцизмів у різних дискурсах. Зокрема, Н. Босак, В. Печерська, В. Леснова, О. Йолкіна та інші досліджують функціонування англіцизмів в українських ЗМІ; вплив англіцизмів на сучасний український молодіжний сленг є предметом вивчення А. Воскресенської; І. Василяко розглядає лексико-семантичні відношення в українському науковому дискурсі; новітні англіцизми в українському художньому дискурсі аналізує О. Гурко.

У контрастивній лінгвістиці з'явилося чимало робіт, присвячених порівнянню мовних особливостей англійської мови з українською мовою, проте лише в окремих із них розглянуто відмінності на рівні граматичної будови мов (праці Н. Іванової, Л. Архипенко, Г. Сергєєвої, І. Воловенко, В. Товстенко та ін.).

Метою цієї розвідки є з'ясування особливостей граматичної адаптації англійських запозичень в українській мові початку ХХІ століття.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- 1) визначити категорію засвоєності-незасвоєності англійського запозичення українською мовою;
- 2) з'ясувати особливості граматичної адаптації іменників, прикметників та дієслів;
- 3) простежити особливості граматичного освоєння англійських запозичень з урахуванням структурно-словотвірних моделей;
- 4) установити зв'язок семантико-стилістичних особливостей функціонування англійських запозичень у сучасній українській мові з їхніми граматичними характеристиками.

Об'єктом дослідження є лексичні англійські запозичення в українській мові ХХІ століття, **предметом** – особливості граматичної адаптації англійських запозичень в українській мові початку ХХІ століття.

Джерельною базою дослідження виступили наукові, офіційно-ділові, публіцистичні дискурси, а також тексти, розміщені в соціальних мережах з 2001 до 2020 року (Facebook, VK, Instagram).

Методологічна база дослідження зумовлена специфікою об'єкта аналізу, а також конкретними завданнями роботи. У роботі використано такі **методи**: компаративний метод – для зіставлення граматичних особливостей лексичних одиниць в англійській та українській мовах; метод прямого лінгвістичного спо-

стереження – для встановлення особливостей функціонування англіцизмів у певному мовному оточенні. Метод компонентного аналізу сприяв з'ясуванню структурних характеристик англословних запозичень, статистичний метод – підрахунок частотності явищ, що описувалися.

Наукова новизна дослідження полягає в дослідженні актуальної та не розв'язаної на сьогодні проблеми граматичної адаптації англійських запозичень в українській мові, у представленні теоретичних і практичних аспектів цієї проблеми, в обґрунтуванні взаємозв'язку між структурно-словотвірними моделями та граматичними характеристиками запозичених лексичних одиниць й у фіксуванні нового лексичного матеріалу.

Теоретичне значення дослідження становить те, що аналіз процесу входження англійських лексем до сучасної української мови сприяє глибшому та системнішому висвітленню проблеми зв'язку української й англійської мов, механізму освоєння запозичень.

Практичне значення дослідження визначає те, що її результати можуть бути використані в роботі наукових семінарів і в процесі викладання курсів із загального й зіставного мовознавства, лексикології та граматики української мови, теорії і практики перекладу тощо.

Процес запозичення іншомовної лексики неодмінно супроводжує її пристосуванням до лінгвостистеми мови-реципієнта. Найчастіше для позначення цього процесу дослідники використовують терміни «освоєння» чи «адаптація» й виокремлюють різні ознаки, рівні та етапи цього явища. Зокрема дослідники Л. Крисін та Ю. Сорокін виокремлюють такі ознаки освоєння іншомовної лексики:

- 1) фонетична передача іншомовної лексики засобами мови-реципієнта;
- 2) співвіднесення іншомовної лексики з певними граматичними категоріями мови-реципієнта;
- 3) самостійне функціонування запозиченого слова як самостійної лексико-семантичної одиниці;
- 4) словотвірна активність іншомовного запозичення (Афонина 327).

Досліджуючи перебіг освоєння іншомовних запозичень, Л. Архипенко виділяє початковий та поглиблений етапи, а також етап повного освоєння, кожному з яких відповідає певний ступінь адаптації: низький, середній та найвищий (Архипенко 6–7). Структуруючи кожен з етапів, учений виділив ознаки запозиченого слова, характерні для всіх рівнів мови-реципієнта – 1) фонетичного, 2) лексико-семантичного, 3) морфологічного, зокрема й словотвірного, 4) семантичного, 5) комунікативного.

М. Брейтер вичленовує чотири рівні освоєності іншомовного слова: 1) фонетична і графічна асиміляція; 2) морфологічне освоєння; 3) словотворча інтеграція й 4) семантичне освоєння (Брейтер 60).

Г. Сергеева поділяє процедуру адаптації на два основні типи: формальна адаптація, що охоплює фонетичне й морфологічне оформлення запозичення, та функціональна адаптація, що передбачає входження іншомовної лексичної одиниці до лексико-семантичної системи мови-реципієнта, становлення й подальшу еволюцію значення іншомовного слова на новому лінгвоґрунті (Сергеева 149).

Органічним складником процесу освоєння іншомовної лексичної одиниці є морфологічна адаптація, суть якої – підпорядкування запозиченого слова правилам, властивим відповідній частині мови у граматичній системі мови-реципієнта, та занесення нової лексичної одиниці іншомовного походження до парадигматичного ряду, характерного для відповідної частини мови в системі цієї мови. У разі адаптації, наприклад, іменника, слово набуває категорії роду, числа, відміни, а також входить до певної відмінкової парадигми.

Морфологічна адаптація іменникових запозичень в українській мові як мові флективній передбачає оформлення відповідними флексіями-показниками роду, числа й відмінка. Сучасній українській мові властиві три способи оформлення іншомовних іменникових основ: 1) приєднання словозмінної морфеми (закінчення) у разі консонантних основ; вокалічні основи поповнюють розряд невідмінюваних субстантивів; 2) суфіксація та змішаний спосіб (суфікс + закінчення); 3) заміна суфікса запозичуваної назви на питомий (Мазурик 52).

Більшість англійських іменників, асимільованих за першим способом, належать до чоловічого роду та мають характерні відмінкові парадигми, притаманні іменникам другої відміни: *автоквест, баг, біпер, венчур, стрім, трейлер, каупер, гаджет*. Другий та третій способи асиміляції передбачають не лише приєднання типових для певних іменників флексій, але й суфіксацію або заміну іншомовного суфікса на власне український, пор.: *gaming – геймерство, dealership – дилерство, density – денситина, option – опція*.

Набуття іншомовним іменником родової приналежності на українському ґрунті детерміноване низкою чинників. Варто зазначити, що в українській мові категорія роду іменника – несловозмінна самостійна морфологічна категорія, для якої характерні відповідні афікси (флексії і суфікси) і яка поєднує семантико-граматичний зміст назв істот на ґрунті їхньої приналежності до біологічної статі та формально-граматичний зміст назв неістот (Вихованець 85). Певні труднощі виникають з огляду на те, що рід англійських іменників не визначається за артиклем, як, наприклад, у німецькій мові. Д. Шельпер розрізняє основні принципи ідентифікування роду в англійських запозиченнях. За прагматичним принципом рід іменника визначають згідно зі статтю або з найменуванням родового поняття: *babe – бейба, gigolo – жиголо*. За семантичним принципом іменник отримує рід відповідно до синоніма в українській мові: наприклад, слово *селфі* належить до середнього роду, адже є синонімом до українського відповідника *фото*. За морфологічним принципом рід іменника встановлюють за суфіксом: *блогер* (суфікс *-ер* є типовим для іменників чоловічого роду) (Schelper 227).

Вирішальну роль у процесі визначення категорії роду запозичуваного слова відіграє кінцевий звук слова: якщо відмінюваний іменник-неістота закінчується на голосний, він належить до жіночого роду (*вінда, інста, поп-діва, диспесація, супервізія*), якщо на приголосний – до чоловічого (*блогер, вокмен, гів, гугл, денс, дисконт, зум*). Вагоме значення для встановлення роду англіцизма має його загальне формально-граматичне вираження, зокрема флексія.

Домінантною для жіночого роду є перша відміна з типовою в називному відмінку флексією *-а*: *капча, манга, омаха*. На належність до іменників жіночого роду вказують деякі суфікси, зокрема *-ість* у відприкметникових іменниках

(офшорність, рентабельність); -ацій-, -ізацій- / -изацій-, -фікацій – у назвах дій, процесів, станів (контрактація, інститутизація, парцелізація, диджиталізація, інтенсифікація).

Як демонструє статистика, найбільша кількість англіцизмів в українській мові належить до чоловічого роду. Здебільшого це англіцизми, які закінчуються на твердий приголосний з нульовим закінченням: *ентертейнер, терабайт, банер, бот, блог, чопер, чек-лист*. Характерно, що більшість із цих іменників не змінила свого формально-фонетичного наповнення, властивого їм в англійській мові, і набула в українській мові значення чоловічого роду. Отже, їхнє освоєння як іменників чоловічого роду є цілком логічним і повністю відповідає граматичним нормам української мови. До цієї групи уналежнено також запозичення, які закінчуються на невимовний голосний -е в англійській мові, наприклад: *нью-ейдж* – англ. *New age*; *гедж* – англ. *hedge*; *прайм-рейт* – англ. *prime rate*. Основна частина запозичених слів початково має нульову флексію, тому асимільована за парадигмою чоловічого роду.

Запозичені одиниці із закінченням -а (-я), переважно, зараховують до жіночого роду та відмінюють за парадигмою першої відміни в однині: *шедула – шедули – шедулі – шедулу – шедулою – на шедулі*. Чимало запозичень асимілюються за парадигмою жіночого роду через наявність типового суфікса -ція: *інсталяція* – англ. *installation*, *бартеризація* – англ. *barterization*, *біодеградація* – англ. *biodegradation*, *адикція* – англ. *addiction*, *віктимізація* – англ. *victimization*, *глобалізація* – англ. *Globalization*.

Запозичені англійські іменники-неістоти, що закінчуються на голосний, в українській мові асимільовані за парадигмою середнього роду: *мультимедіа, слайд-шоу, сафарі, джерсі*. Найпродуктивнішими суфіксами-маркерами середнього роду серед англіцизмів є: -нн- (*хеджування, хештегування, хонінгування, чіпування, брендування*) та -ств- (*лайфхакерство, рейдерство, спікерство, хакерство*). Аналізовані англіцизми регулярно позначають певну абстрактну дію чи сферу діяльності.

Щодо повноти парадигм відмінювання іменників усі англіцизми можна диференціювати на три групи: 1) лексеми, що мають повну відмінково-числову парадигму; 2) лексеми, що мають часткові парадигми в однині або лише в множині; 3) «невідмінювані» лексеми, що функціонують в українській мові з нульовою флексією (*б'юті, віклікс, делівері, смузі*) (Кравченко 36).

Англіцизми чоловічого та жіночого роду утворюють форму множини за допомогою закінчень -и, -і, -ї, наприклад: *лузер – лузери; органайзер – органайзери; рента – ренти; скріншот – скріншоти; капча – капчі; стрікер – стрікери* та ін.

Г. Сергєєва зафіксувала ряд випадків «запозичення з англійської мови іменників у значенні одиничності, але зі збереженням формальних показників множини – закінчення множини -s» (*ф'ючерс, грос-термс, «пені стокс»*) (Сергєєва 99–100).

Досить цікавою є така трансформація категорії числа, коли запозичення в українській мові набуває нових елементів часової парадигми (пор.: *futures* –

ф'ючерс / ф'ючерси) або ж, навпаки, звужує свою числову парадигму (пор.: *export / exports – експорт*) (Сергєєва 100).

Прикметники-англіцизми в українській мові вживаються зазвичай з українськими продуктивними суфіксами -ськ-, -ов-, -н-: *флешівський, байкерський, мегапксельний, бекпекерський, дисковий, дігерський, інсайдерський, кліринговий, консалтинговий* і відмінюються відповідно до правил української граматики за тими або тими граматичними парадигмами.

Проблемним питанням є калькування англійських ад'єктивних сполук на зразок *бізнес-планування, бізнес-партнер, піар-акція, піар-менеджер; інтернет-адикація, інтернет-ліміт, медіа-проект, гугл-аналітика*. Значна кількість цих іменників уже зафіксована в орфографічних словниках, вони деформують граматичну норму української мови, тобто негативно впливають на вираження атрибутивності за допомогою прикметника та обмежують відіменникове творення прикметників. На нашу думку, більш влучними еквівалентами компонентів *бізнес-, піар-, інтернет-, медіа-* є прикметники *бізнесовий, піарівський, піарний, інтернетний, інтернетовий, медійний* тощо. Тяжіння до власне англійських ад'єктивних сполук можна пояснити прагненням до економії мовних засобів (пор.: *телеформат – телевізійний формат, аудіоформат – звуковий формат* тощо) (Карпіловська 349).

Дієслова-англіцизми з'являються в українській мові у два способи: завдяки власне запозиченню дієслів англійської мови (*стрімити, спойлерити, тролити, хайпити, хайрити*), а також завдяки відіменниковому творенню дієслів (*мізерити, твітерити, шопінгувати*). Найчастіше дієслова-англіцизми поповнюють парадигму II дієвідміни: *репостити, атачити, пруфрідити, копірайтити, бутити, газлайтити, голівудити, гуглити, скрінити* тощо, проте подекуди трапляються й приклади I дієвідміни: *лайкати, експортувати, клінчувати, конвертувати*. Утворені дієслова відмінюються згідно з правилами відповідного типу дієвідмінювання. Найпродуктивнішими дієслівними суфіксами серед англіцизмів є -ува- та -юва-: *інсталювати, лінкувати, моніторувати, програмувати, найтувати, оптимізувати, переконекчувати* тощо.

Примітно, що дієслова-англіцизми вирізняються експліцитною стилістичною маркованістю, ніж, наприклад, іменники, оскільки майже завжди мають повноцінні власне українські відповідники: *лайкнути – уподобати, релаксувати – відпочивати, зафрендитися – подружитися, апдейтнути – оновити, перформити – виступати, юзати – користуватися*.

Що ж до ступеня граматичної освоєності англіцизмів, то потрібно відзначити варіативність деяких граматичних характеристик. Це виражається у нестабільності роду, числа, структури слова, закінчення тощо. Інколи спостерігається вживання паралельних форм (*грін-кард – зелена карта, мас-медіа – засоби масової інформації*).

Традиційно вважається, що характерною рисою недавніх запозичень є збереження ними невідмінюваності або незвичного для української мови сполучення звуків. наприклад: *флони, флеш, караоке, кантрі, сек'юриті, барбекю* тощо. (Ажнюк 204). Такі граматично неадаптовані англіцизми не набули жодної з

граматичних категорій, що відповідають іменнику, наприклад: *б'юті, ноу-хау, роялті, прайвесі, ком'юніті* та ін. Проте у більшості випадків новітні англіцизми мають ознаки відмінюваності: *лайфхак – лайфхаками, лендинг – лендингом, принти – принтів* тощо.

Процес запозичення іншомовної лексики супроводжується її адаптацією на фонетичному, графічному, граматичному, лексичному та стилістичному рівнях мови. Характер граматичної адаптації залежить від відповідності формальної структури запозиченого слова морфологічним моделям мови-реципієнта.

Грамматична адаптація англіцизмів в українській мові найчастіше пов'язана з набуттям категорії роду та залученням до певної числової й відмінкової парадигми (або до парадигми дієвідмінювання, якщо йдеться про запозичення дієслів).

Оскільки українська мова належить до флективних мов, кінцеві елементи слів, що визначають їхню приналежність до роду, типу відмінювання й беруть участь в синтаксичному узгодженні, набувають особливого значення в процесі адаптації. Наприклад, іменники, що закінчуються на *-і* або *-у*, входять до розряду невідмінюваних, а іменники з флексією *-а* належать до жіночого роду.

Запозичене слово сприймається в мові-реципієнті здебільшого як ціла непохідна основа. Запозичені слова частково втрачають здатність членуватися на морфеми, проте за умови входження до мови-реципієнта однорідних за структурою і схожих за семантикою слів більшість нечленованих основ у процесі адаптації стають членованими, що активізує словотвірні процеси.

Як засвідчив наш аналіз, у системі відмінювання переважна кількість англійських запозичень функціонує відповідно до норм української мови та відмінюється за моделями питомої лексики: *фейл – фейла – фейлу – фейл – фейлом – (на) фейлі; геймер – геймера – геймеру – геймера – геймером – (на) геймері*. Винятком є невідмінювані англіцизми, що утворюють окрему морфологічну групу запозичень і перебувають на периферії граматичної системи (*ноу-хау, роялті, ескроу, б'юті* тощо).

За даними нашого дослідження, близько 87 % запозичених з англійської іменників належать до чоловічого роду, 9 % – жіночого, 4 % – до середнього. Числова парадигма представлена у 76 % іменників повною мірою, у 24 % – частково. Близько 12 % англіцизмів не відмінюються в українській мові. Наведені показники вказують на високий рівень граматичної освоєності англіцизмів в українській мові.

Перспективними напрямками дослідження вважаємо поглиблене вивчення у сукупності відмінкових, числових та інших парадигм з урахуванням структурно-словотвірних моделей, а також з'ясування особливостей функціонування англіцизмів у різних дискурсах для детальнішого аналізу їхніх лексико-семантичних та стилістичних характеристик.

Література

1. Ажнюк Б. М. Англізми в сучасній українській, російській і чеській мовах. *Мовознавство*. 2008. № 2–3. С 190–207.
2. Архипенко Л. М. Іншомовні лексичні запозичення в українській мові: етапи і ступені адаптації (на матеріалі англіцизмів у пресі кінця ХХ – початку ХХІ ст.): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Харків, 2005. 230 с.
3. Афонин П. Н., Афонина Ю. Н. Адаптация заимствованной лексики в рекламном слогане. *Ученые записки Санкт-Петербургского имени В. Б. Бобкова филиала Российской таможенной академии*. 2008. № 1(30). С. 325–338.
4. Барнич І. І. Англійські запозичення в комп'ютерній термінології німецької та української мов. *Львівський філологічний часопис*. 2020. № 7. С. 13–18.
5. Брейтер М. А. Англицизмы в русском языке: история и перспективы: пособие для иностранных студентов-русистов. Владивосток: Диалог-МГУ, 1997. 156 с.
6. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови: монографія. Київ: Пульсари, 2004. 398 с.
7. Горобець С. В. Деякі спостереження щодо граматичної адаптації англіцизмів-запозичень зі сфери інформаційних та комп'ютерних технологій у слов'янських мовах. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету*. Філологія, педагогіка, психологія. 2012. № 24. С. 89–96.
8. Карпіловська Є. А., Кислюк Л. П., Клименко Н. Ф. Активні ресурси сучасної української номінації: Ідеографічний словник нової лексики. 2014.
9. Кислюк Л. П. Освоєння англіцизмів в українській інтернет-комунікації. *Термінологічний вісник*. 2017. № 4. С 245–252.
10. Кравченко Т. П. Морфологічна адаптація запозичених термінів економіки АПК. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологічна. 2012. Вип. 27. С. 35–38.
11. Мазурик Д. Нове в українській лексиці: Словник-довідник. Львів: Світ, 2002. 33 с.
12. Schelper D. *Anglizismen in der Pressesprache der BRD, der DDR, Österreich und der Schweiz: eine vergleichende, typologische und chronologische Studie*. Diss. Universität Laval, Qebec, Kanada, 1995. 227 S.
13. Сергеева Г. А. Морфемна адаптація правничих термінів англійської мови походження в системі української мови. *Мова. Наука. Культура: Збірник наукових праць за матеріалами міждисциплінарної науково-практичної конференції, присвяченої 85-річчю Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. Харків: Міськдрук, 2015. С. 128–140.

References

1. Azhnyuk, B. M. "Anhlizmy v Suchasniy Ukrayins'kiy, Rosiys'kiy i Ches'kiy Movakh (Anglicisms in the Modern Ukrainian, Russian and Czech Languages)". Kyiv: Movoznavstvo 2–3 (2008): 190–207. Print.
2. Arkhypenko L. M. *Inshomovni Leksychni Zapozychennya v Ukrayins'kiy Movi: Etapy i Stupeni Adaptatsiyi (na Materiali Anhlitsyzmiv u Presi Kintsya XX – Pochatku XXI St.) (Foreign Language Borrowings in the Ukrainian Language: Adaptation Stages and Levels (as Exemplified by English Borrowings in the Press of the End of the XXth – the Beginning of the XXIst century))*. Kharkiv's'kyu natsional'nyy un-t im. V. N. Karazina (2005). Print.
3. Afonyna, YU. N., and Petr Nykolaevych Afonyn. "Adaptatsyya Zaymstvovannoy Leksyky v Reklamnom Slohane. (Borrowed Lexis Adaptation in the Advertising Slogan)". *Uchenye zapysky Sankt-Peterburhskoho ymeny VB Bobkova fylyala Rossyyskoy tamozhennoy akademyy 1(30) (2008): 325–338*. Print.
4. Barnych, I. I. "Anhliys'ki Zapozychennya v Komp'yuterniy Terminolohiyi Nimets'koyi ta Ukrayins'koyi Mov. (English Borrowings in Computer Terminology of German and Ukrainian Languages)". *L'viv's'kyu filolohichnyy chasopys 7 (2020): 13–18*. Print.

5. Breyter, M. A. *Anglitsizmy v russkom yazyke: istoriya i perspektivy: Posobiye dlya inostrannykh studentov-rusistov (Anglicisms in the Russian Language: History and Prospects: A guide for Foreign students of Russian Studies)*. Vladivostok: Dialog-MGU, 1997.
6. Vykhovanets', Ivan, and Kateryna Horodens'ka. *Teoretychna Morfolohiya Ukrayins'koyi Movy (Theoretical Morphology of the Ukrainian Language)*. Kyiv: Pul'sary, 2004. Print.
7. Horobets', S. V. "Deyaki Sposterezheniya shchodo Hramatychnoyi Adaptatsiyi Anhlitsyzmiv-Zapozychen' zi Sfery Informatyynykh ta Komp'yuternykh Tekhnolohiy u Slov'yans'kykh Movakh (some Observations on the Grammatical Adaptation of English Borrowings in the Field of Information and Computer Technology in The Slavic Languages)". *Naukovyy visnyk kafedry YUNESKO Kyivs'koho natsional'noho linhvistychnoho universytetu. Filolohiya, pedahohika, psykholohiya* 24 (2012): 89–96. Print.
8. Karpilovs'ka, YE. A., Kyslyuk, L. P. and Klymenko, N. F. *Aktyvni Resursy Suchasnoyi Ukrayins'koyi Nominatsiyi : Ideohrafichnyy Slovnyk Novoyi Leksyky (Active Resources of Modern Ukrainian Nomination: Ideographic Dictionary of New Vocabulary)*, (2014). Print.
9. Kyslyuk, L. P. "Osvoenyia anhlizmiv v ukrayins'koyi internet-komunikatsiyi (Anglicism Adaptation in Ukrainian Internet Communication)". *Terminolohichnyy visnyk* 4 (2017): 245–252. Print.
10. Kravchenko, T. P. "Morfolohichna Adaptatsiya Zapozychenykh Terminiv Ekonomiky APK. (Morphological Adaptation of Borrowed Terms of Agro-industrial Economy)". (2012): 35–38. Print.
11. Mazuryk, Danuta. "Nove v Ukrayins'koyi Leksytsi: Slovnyk-dovidnyk. (The New in Ukrainian vocabulary: Dictionary-reference book)". L'viv: Svit (2002). Print.
12. Schelper D. *Anglizismen in der Pressesprache der BRD, der DDR, Österreich und der Schweiz: eine Vergleichende, Typologische und Chronologische Studie (Anglicisms in the Media Language of the FRG, the GDR, Austria and Switzerland: a Comparative, Typological and Chronological study)*. Diss. Universität Laval, Qebec, Kanada, 1995. 227 S. Print.
13. Serhyeyeva, H. A. *Morfemna Adaptatsiya Pravnychkykh Terminiv Anhlomovnoho Pokhodzhennya v Systemi Ukrayins'koyi Movy (Morpheme Adaptation of Legal Terms of English Origin in the Ukrainian Language System)*. Kharkiv, 2015: 128–140. Print.

THE GRAMMATIC ADAPTATION ENGLISH BORROWINGS IN THE MODERN UKRAINIAN LANGUAGE

Lada Pryima

Department of Foreign Languages with Latin and Medical Terminology, Ukrainian Medical Stomatological Academy, Poltava, Ukraine.

Abstract

Background: The author studies the notion of borrowing adaptation, its main forms, levels and stages. Grammatical adaptation is viewed as a critical part of integrating a new loan word into the recipient language. The key features of the grammatic adaptation of nouns, adjectives, and verbs have been discussed extensively.

Purpose: to examine the peculiarities of grammatic adaptation of English borrowings in the modern Ukrainian language.

Results: One of the key characteristics of noun adaptation is acquiring a grammatical gender which is associated with the terminal sound of the word stem (namely, a vowel or a consonant) as well as its lexical meaning. Another key point is the inclusion of an English borrowing into the grammatical paradigm of number (i.e., forming singular and plural forms). Finally, the representation of the category of case in nominal English borrowings has been studied in the paper. A special category of nouns that do not produce inflected forms has been identified and explained.

The adjectival borrowings are considered from the point of view of their principal morphological and structural characteristics. Some challenging issues concerning adjectival structures in English and Ukrainian have been discussed. It has been suggested that using English adjectival

structures undermines the purity of the Ukrainian language from a grammatical standpoint. Some examples of such constructions have been provided and explained.

Finally, some morphological features of grammar adaptation of verbs have been considered in great detail such as verb conjunction types and main word building components that correspond to borrowed English verbs. A dominant conjunction type and most productive verb suffixes have been identified.

Some rare cases of partially adaptable English borrowings as well as non-adaptable ones have been examined at the end of the article.

Discussion: In conclusion it can be said that the process of grammatical adaptation of borrowings involves them taking on proper grammatical characteristics such as gender, case, number, conjunction type, and many others. While most English borrowings have been successfully integrated into the grammatical system of the Ukrainian language, some partially adapted ones still remain due to their intrinsic properties. The further research may involve studying structural and derivational patterns of English borrowings as well as their lexical and stylistic features in different discourse types.

Keywords: English borrowings, loan words, adaptation, grammar, morphology.

Vitae. Lada Pryima is a Lecturer of Department of Foreign Languages with Latin and Medical Terminology at Ukrainian Medical Stomatological Academy. Her areas of research interests include text linguistics, grammar studies, ESL teaching strategies, English borrowings, phraseology and cognitive linguistics.

Correspondence: lada993@ukr.net

Надійшла до редакції 01 жовтня 2020 року.
Рекомендована до друку 15 жовтня 2020 року.